נמ' ד' מתו בטמיו של נחש כו'. בזוה"ק פ' בראשית ועל דא יהושע לא מת אלא בעטיו דנחש וכו' ובווה"ק פ' בראשית בפסוק וינחס ה' תלתא דאיסתלקו בגין ה׳ תנתח דחיסתנקו בגין ההוא עטיא דנחש עמרס לוי בנימין ואית דאמרי אף ישי: שם תיובתא. עי׳ ברא״מ פ׳ וישלח ד״ה אומרא ובפ׳ שופטים ד״ה ריה״ג: וגפי שופנים ד"ה כיהיג. תום' ד"ה מעבירם כתיב ובו' ובכל ספרים שלנו. וכן מלינו בנדה דף לג ע"א מוס' ד"ה והנושא שכתבו דהמסורת שלנו מחולק עם הש"ס. ובמגילה דף כב ע"א כתבו תוס' דויחל הוא ע"מ ימובו מוסי דרמו החת ב' פסוקים סמוך לפרשה שלפניו וכן והקרבתם ובס"ת שלנו ויחל הוא ד' פסוקים מהפרשה וכן והקרבתם נ"פ וכמ"ם מהרש"ח שם ג"פ וכמ"ש מהרם"ח שם ובפסחים לף קיז ע"א בחוס' ד"ה שעומדים כתבו שלא יתכן שיהיה מזמור ב' פסוקים ואלו בספרים ב' פסוקים וחמו בספרים שלנו מזמור קיו הוא ב' פסוקים. ע' מהרש"א שם ע"א ובסנהדרין דף ד ע"א מירש"י שם דבכבשה דיחיד מירב קרנות מלא ובס"ח. כתיב חסר. ובדף ד ע"ח כ' רש"י דגפרשה והיה כי יביאך כתיב לטטפת חסר יהיה כי יביאך כתיב מלא. והיה כי יביקך כתיב מנח.
ובדף כ ע"א כתי להכרית
ובדף כ ע"א כתי להכרית
וקרי להברו' ובספרים שלנו
גם הכתיב להברות. עוד שם
דף קג ע"א. ויחתר לו ויעתר
לו מיבעיא ליה. ובספרים
לו מיבעיא ליה. ובספרים שלנו כתיב ויעתר. ובב"ב דף ט ע"ל הלא פרוש בשיו ובספרים שלנו כחיב בסין. ונים בח"ח שם במהרש"ח. וני" בח"ח שם במהרש"ח. ובקדושין דף ל ע"ח. והתגלח חליין של פסוקי' ובתיקונים בפ' לו בפסוק ויאפוד לו בו ליין דשם חלי החורה בפסוקים ובירושלמי שהביא בפסוקים ובירושנתי שהביח תוס' בכחובות דף ז ע"ב דבמקהלת ברכו אלהים חסר. ובספרים שלנו כחיב מלא יאת כל אשר אנוב בוא ניינ . אחזו לנו שועלים שעלים א"ר מחוז ננו שוענים שענים ח"ד ברכיה קדמאה מלא מניינא חסר. ובמסורה אינו כן אלא מרוייהו חסר. ובברכות דף ע"ב כתי" לכלומו ובספר" שלנו בד"ה א יז כתיב לבלותו. (ובפסחים דף ג ע"א ו' דטהור. ובספרים שלנו כחיב בספרים שננו כחיב ל ו'). ובנדרים דף את דהוגד הוגד קרי ולא כתיב. ובספרים שלנו הוא קרי וכתיב כת"ש '. ובספרים שלפנינו הוא יי. ובספרים שנפפניו הוקרת מלח יו״ד. ובמדרש ויקרת רבה פ' ט' ושם דרך. ח״ר ינחי ושם כתיב ובספרים שלנו כתיב בסין. ובפירש״י בחומש כתיב בסין. ובפירש״י בחומש כתיב ובכל הספרים איתא מלא. ובמדרש בראשית רבה פרשה ע"ז ר"ל אמר הנתרת כתיב ובכל הספרים שלנו כתיב הנותרת. ובערכין דף לב ע"א בתוספות ד"ה אשר

ארבעה מתו בעשיו של נחש. והא דכתיב (קהלת ז) כי אדם בעטיו של נחש. בעלתו של נחש בהשיא לחוה ולא בחטא אחר שלא אין לדיק בארן וגו׳ ברוב בני אדם קאמר: וש"בו יש מיתה בלא חמא ויש יסורים בלא עון. ואע"ג לנמאי לקאמר אין יסורין כלה עון לה היתותב: כל האומר בני עלי חמאו אינו אלא

בועה. פירוש במאי דכתיב אשר ישכבון לא חטאו אלא מבזים קדשים היו כדכתיב (שמואל א ב) בטרס יקטירון החלב וגו':

מעבירם בתיב. הש"ם שלנו חולה על ספרים שלנו שכתוב בהם מ' (מעבירים) וכן מלינו בירושלמיי בשמשון והוא שפט את ישראל ארבעים שנה מלמד שהיו פלשחים יראים ממנו כ' שנה אחר מותו כמו בחייו ®ובכל ספרים שלנו כתיב כ׳ שנה (שופטים מו): מתוך שהיה לו לפנחם למחות. ופליג מר׳ יונתן דאמר שניהם לא חנואו:

שהיה

מיתיבי אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה

ביה קרא דכתיב יואת עמשא שם אבשלום תחת יואב י (שר) הצבא ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש אחות צרויה אם יואב וכי בת נחש הואי והלא בת ישי הואי דכתיב יואחיותיהו צרויה ואביגיל אלא בת מי שמַת בעמיו של נחש מני אילימא תנא דמלאכי השרת והא איכא משה ואהרן אלא לאו ר"ש בן אלעזר היא וש"מ יש מיתה בלא חמא ויש יסורין בלא עון ותיובתא דרב אמי 6תיובתא: א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר ראובן חמא אינו אלא מועה שנאמר זויהיו בני יעקב שנים עשר מלמד שכולן שקולים כאחת אלא מה אני מקיים יושכב את בלהה פילגש אביו מלמר שבלבל מצעו של אביו ומעלה עליו הכתוב כאילו שכב עמה תניא ר"ש בן אלעזר אומר מוצל אותו צדיק מאותו עון ולא בא מעשה זה לידו אפשר עתיד זרעו לעמוד על הר עיבל ולומר יארור שוכב עם אשת אביו ויבא חמא זה לידו אלא מה אני מקיים וישכב את בלהה פילגש אביו עלבון אמו תבע אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי עמד ובלבל את מצעה אחרים אומרים שתי מצעות בלבל אחת של שכינה ואחת של אביו והיינו דכתיב זאז חללת יצועי עלה ה(אל תקרי יצועי אלא יצועיי) כתנאי פחז כמים אל תותר ר' אליעזר אומר פזתה חבתה זלתה ר' יהושע אומר פסעתה על דת חמאת זנית ר"ג אומר פיללתה חלתה זרחה תפלתך אמר ר"ג עדיין צריכין אנו למודעי ר' אלעזר המודעי אומר הפוך את התיכה ודורשה סזעזעתה הרתעתה פרחה חמא ממך רכא אמר ואמרי לה ר' ירמיה בר אבא זכרת עונשו של דבר חלית עצמך חולי גדול פירשת מלחמוא: ראובן בני עלי בני שמואל דוד ושלמה ויואשי סימן: אמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר בני עלי חמאו אינו אלא מועה. שנאמר יושם שני בני עלי (עם ארון ברית האלהים) חפני ופנחם כהנים לה' סבר לה כרב דאמר רב פנחם לא חמא מקיש חפני לפנחם מה פנחם לא חמא אף חפני לא חמא אלא מה אני מקיים ׳אשר ישכבון את הנשים מתוך ששהו את קיניהן שלא הלכו אצל בעליהן מעלה עליהן הכתוב כאילו שכבום גופא אמר רב פנחם לא חמא שנאמר ייואחיה בן אחימוב אחי אי כבוד בן פנחם בן עלי כהן ה' וגו' אפשר חמא בא לידו והכתוב מייחסו והלא כבר נאמר ייכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה לה' צבאות ישאם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה אלא לאו שמע מינה פנחם לא חמא אלא הא כתיב יאשר ישכבון שישכבן כתיב והכתיב ¹¹אל בני כי לא טובה השמועה א"ר נחמן בר יצחק בני כתיב והכתיב מעבירים א"ר הונא בריה דרב יהושע מעבירם כתיב והכתיב 12בני בליעל מתוך שהיה לו לפנחם למחות לחפני ולא מיחה מעלה עליו הכתוב כאילו חמא א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר בני

רבונו של עולם מפני מה קנסת מיתה על אדם הראשון אמר להם מצוה קלה צויתיו ועבר עליה א"ל והלא משה ואהרן שקיימו כל התורה כולה ומתו א"ל ימקרה אחד לצדיק ולרשע למוב וגו' הוא דאמר כי האי תנא דתניא ר"ש בן אלעזר אומר אף משה ואהרן בחמאם מתו שנא' יען לא האמנתם בי יהא האמנתם בי עדיין לא הגיע זמנכם ליפמר מן העולם מיתיבי °°ארבעה מתו בעמיו של נחש ואלו הן בנימין בן יעקב ועמרם אבי משה וישי אבי דוד וכלאב בן דוד וכולהו גמרא לבר מישי אבי דוד דמפרש

על יצועי דהיינו שכינה מדלא כתיב יצועי עלית טעם אחר עד שלא נבנה אהל מועד היתה שכינה מלויה באהלי לדיקים: פחז. נוטריקון הוא: פוחה. לשון עמל פויול ולקמן דף פח.). פותה מיהרת בעלמך וחטאת: **זלחה.** זלזלת: **פיללח.** להנלל מן החטא: חלתה. י) ויחל משה (שמות לב): זעועת'. יראת לחטוא לר׳ אליעזר ור׳ יהושע חטא ולרבן גמליאל ולמודעי בקש לחטוא ולא חטא: חלים. חולי גדול להתאפק לכבוש יצרך: כל האומר בני עלי הטאו. באשת איש אינו אלא טועה ומיהו בבזיון קדשים חטאו: דאמר רב. לקמן בשמעתין פנחס לא חטא ויליף לה מקרא ור׳ יונתן יליף לה לחפני מהאי קרא דמקיש חפני לפנחם: ששהו חם קיניהן. שהיו מסרבין להקריב שום קרבן אלא בקושי כדכתיב (שמואל א ב) גם בטרם יקטירון את החלב וגו' וכשהיו זבות ויולדות באות ממקום אחר לשילה להקריב את קיניהן והן היו משהין מלהקריבם והנשים לא היו יכולין לסמוך עליהם שיקריבו והיו שוהות שם ולא היו חוזרות אצל בעליהן עד שראו קיניהן קרבין והיו טהורות לקדשים וליכנס לעזרה לפיכך מעלה עליהם כאילו שכבום שהיו מונעים אותן מפריה ורביה: פנחם לא חטא. בחשת חיש דחשר ישכבון חת הנשים אינו אלא חפני לבדו: ואחיה בן אחיטוב וגו' כהן ה'. בשילה נושא אפוד. הרי שמיחסו לשבח ומזכיר עליו שם פנחם חבי חביו: חפשר בח חטח לידו והכתוב מייחסו. לשבח וחת בן בנו מייחסו אחריו והכתיב גבי עבירה דנואפים יכרת ה' לאיש וגו' והאי קרא בבא על הנכרית ועל הזונה מישתעי כדדרשינן ליה באלו הן הנשרפין [פב.] דכתיב לעיל מיניה כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר ודרשינן כי חלל יהודה קדש זו זונה וכן הוא אומר לא תהיה קדשה וגו׳ י: ער. חריף להבין ולהורות בין החכמים כדאמרי׳ בעירובין (דף נג:) אהרנית ערנית: ואם כהן הוא כו'.

וכאן מייחס כהן מגיש מנחה אחר

חטאו. בעטיו כמו עטא וטעס (דניאל ב): ואחיוחיהם. בבני ישי משתעי: אלא לאו ר"ש בן אלעור. דאמר משה ואהרן בחטאם מתו

ומודה בהני: כל האומר ראובן חטא. במעשה בלהה: דכתיב.

בההוא קרא: ויהיו בני יעקב וגו'.

להוליא מלבך שלא תחשדנו: ויבא

חטא זה לידו. ויגזור הקב"ה שיהיו מן

המקללים: אחת של שכינה. כך היה

מעמיד מטה לשכינה ובאותו אהל

שהוא רואה בו השכינה הוא בא ולן

אותו הלילה: חללם. אותו שם שעלה

יעקב עושה בארבעה אהלי

ג) [ל"ל עלן, ד) רש"ל מ"ו וע" רש"י, ה) לשון רתת, וע" ל"ל ויאשיהו, ז) [ל"ל הזכרת להם וכן בימי חזאל. מצור דבש], ז) יומא ט., ן, ל) [דברים כג], מהרש"א גורס רצא, מ) ול"ל מעבריםו. ג) ופ"ה

תורה אור השלם

ו ההל האשר להל מהרה ז וְבַּל בְּאֶשׁוֹ לְבּל מְלְנְוּ זּוּ אָחָד לְצִּדִּיק וְלְרָשְׁע לְּטוֹב וְלָשָׁהוֹר וְלְטְמֵא וְלְזְבַח וְלָאָשֶׁר אֵינְנוּ זֹבַח בָּטוֹב בָּרוֹטֶא דִּנְּשְׁבְּע בְּאֲשֶׁר בַּוּשָּׁא וְנַבְּשְׁבֶּע בַּצְּשֶּׁה שְׁבוּעָה יְרָא: קהלת ט ב 1 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהַרֹן יַעַן לֹא הָאֱמִנְתָּם בִּי לְהַקְּרִישַׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאַל לְכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקָּהָל הַזָּה אֵל הָאָרֵץ אַשֶּׁר נְתַתְּיִלְּחָם: בפרבר כיבּ גַּתְתִּילְתָּם: בפרבר כיבּ תַּחַת יוֹאָב עֵל הַצְּבָּא וַעַמְשָׁא בֶן אִישׁ וּשְׁמוֹ וַעַמְשָׁא בָן אִישׁ וּשְׁמוֹ יִתְרָא הַיִּשְׂרָאלִי אֲשָׁר בָּא אֶל אֲבִיגַל בָּת נְחָשׁ אֲחוֹת צְרוּיָה אֵם יוֹאָב:

י אַם יואָב: שמואל ב יז כה וְאַחְיוֹתֵיהֶם צְרוּיָה ואביגיל ובני צרויה אבשי ויואב ועשה אל שלשה:

דברי הימים א ב טו זַיְהִי בִּשְׁכּן יִשְׁרָאֵל בָּאָרֶץ הַהָוֹא זַיַּלֶּךְ רְאוֹבֶן זַיִּשְׁכָּב אֶת בִּלְהָה פִּיָּלָגֶשׁ אָבִיו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר:

בראשית לה כב בראשית לה כב 6 אָרוּר שׁבֵב עם אַשֶּׁת אָבִיו כִּי גִּלְּה בְּנֵף אָבִיו ואמר כל העם אמו:

ובוים כו כ קַנְיִם אַל תּוֹתֵר כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָביךּ אָז חָלַלְתָּ יְצוּעִי עָלָה: בראשית מט ד

ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה לָהְשָׁתָּחוֹת וְלֹזְבֹּח לִייָּ צְבָאוֹת בְּשָׁלֹה וְשָׁם שְׁנִי בְּנִי עַלִּי חָפְנִי וּפְנָּחָס בֹּהַנִים שמואל א א ג קיִינְּי פּ וְעַלִּי זְקָן מְאד וְשְׁמֵע אַת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׁוּן בָּנְיוֹ לְכָל יִשְׂרָאֵל וְאַת אֲשֶׁר יִשְׁבְּבוּן אָת הַנְּשִׁים הַצֹּבְאוֹת פַּתַח אהל מועד:

שמואל א ב כב 10 וַאֲחִיָּה בֶּן אֲחִטוּב אֲחִי אָיכָבוּד בֶּן פִּינְּדְט בֶּן עֵלִי בִּחֵן יְיָ בְּשָׁלוֹ נשֵא אֵפּוּד וְהָעָם לֹא יָדַע בִּי הָלַךְּ יוֹנֶתֶן: שמואל איד ג 11 יַברת יִי לַאִישׁ אַשֵּׁר יַנשְשָּׁנְה עֵר וְענָה מֵאְהֵלִּי יַעשָׁנָּה עֵר וְענָה מֵאְהֵלִי יַעַלְב וּמִגִּישׁ מִנְּחָה לִייָּ יְצַלְבוֹת: מלאכי ב יב צְבָאוֹת: מלאכי ב יב 12 אַל בָּנִי בִּי לוֹא טוֹבָה הַשְּׁמֶעָה אֲשֶׁר אָנֹבִי שׁמֵע מֵעֲבָרִים עַם יְיָ:

13 וּבְנֵי עַלִּי בְּנֵי בְלִיְּעַל לֹא יִדעוּ אַת ייַ: שמואל א כ יכ

מוסף רש"י

ארבעה מתו בעטיו של נחש. בעלתו של נחש, כלומר נחש. בעלחו של נחש, כלותר
לל היו ראוין למות אלל
שנגזרה גזירת מיתה על כל
תנגזרה גזירת מיתה על כל
תנגזרה של אדם הראשון
בעלחו של נחש. בעטיו,
תרגום של עלחו, כדכתיב
(דניאל ו) אתייעטו כל כי וכן
(דניאל ו) אתייעטו כל כי וכן (שם כ) התיב עטא וטעס (ב"ב יז). עלבון אמו תבע. שכשמתה רחל נטל יעקב

פנחם: והכתיב אל בני כי לא עובה השמועה אשר אנכי שומע מעבירים עם ה'. אביהם היה מוכיחם: והא כחיב מעבירים אמר 6 רב הונא בריה דרב יהושע מעבירם כחיב. קשה בעיני שם החכם הנזכר כאן כי אומר אני שטעות גדול הוא ול"ג לה להא מילתא שהרי בספרים מוגהים כתיב מעבירים וגם במסורה הגדולה במקום שמנויין שם כל התיבות דלא כתיב בהן יו״ד וקורין ולא נמנה זה והם מנויין ע״פ החשבון. חו אינה קשיא דהאי מעבירים לאו לשון עבירה הוא אלא לשון ויעבירו קול במחנה (שמות לו) וה״ק להו לא טובה השמועה אשר אנכי שומע את עם ה' מעבירים ומכריזין וקובלים עליכם והאי מעבירים לשון רבים הוא ואעם ה' קאי ולאו אבני עלי שהרי הם היו עוברים ולא היו מעבירים את אחרים: 777

שבשמחה רחל (על יעקב אחר אהלים ונמנה באהל בלהה, בא ראובן ומבע עלבון אמו (בראשית דה בב). מתוך ששהו את קיניהן. שהיו מציאות במלוח ימי לידמן ליטהר לאכול בקדשים, והם היו בעלי גיאות והיו מתרשלין מטח הנשים מפריה ורציה (יושא ש). בהקרבתן והנשים מתחינות שם עד שיקריצום ומשחחת מלחזור לתקומן אלל בעליהן ומבטלין את הנשים מפריה ורציה (יושא ש).

רבינו חננאל ר׳ מתו בעטיו של נחש, כבר

פירשווהו

דרש"י כ' דהכתיב ויקרא כ"ה אשר לוא חומה והם

כתבו דהכתיב אשר לו והחרי ו דהכתיב חשר כו והקרי ובספרים שלנו הכתיב לא "ף והקרי לו כת"ש

באל"ף והקרי לו התי"ט שם: